

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขมีมากขึ้น ทำให้คนมีอายุยืนขึ้น ข้อมูลการสำรวจการเปลี่ยนแปลงของประชากร พ.ศ.2507–2549 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติแสดงให้เห็นว่า อัตราการเกิดต่อประชากรพันคนลดลงอย่างต่อเนื่อง จาก 35.6 ในปี 2519 เหลือ 10.9 ในปี 2549 ขณะเดียวกันอัตราการตายต่อประชากรพันคนก็ลดลงเช่นกัน คือ จาก 8.6 ในปี 2519 เหลือ 6.8 ในปี 2549 ทำให้คนไทยมีอายุยืนยาวขึ้น โดยเฉพาะเพศหญิงที่เคยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 64 ปีในปี 2519 มีอายุยืนยาวมากขึ้นเป็น 78 ปี ในปี 2549 ในขณะที่ชายมีอายุ 58 ปี ในปี 2519 มีอายุยืนยาวเป็น 70 ปี ในปี 2549 ดังนั้นในปัจจุบันโครงสร้างของประชากรจึงเปลี่ยนไป ประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลง และมีแนวโน้มที่ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุในอัตราที่เร็วมาก ส่งผลให้ปัญหาสุขภาพ การเจ็บป่วยเรื้อรัง การเสื่อมสภาพของสมองและร่างกายของผู้สูงอายุมีปริมาณเพิ่มขึ้น การเคลื่อนไหวของร่างกายของผู้สูงอายุช้าลงทำให้เกิดปัญหาการดำเนินชีวิตทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมตามมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และประกอบกับค่านิยมของคนไทยในการมีบุตรน้อยลง ส่งผลในอนาคตผู้สูงอายุจะประสบปัญหาไม่มีผู้เลี้ยงดู และในอนาคตถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2545, น. 7-11, 14-15)

จากการที่จำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นและจำนวนผู้รับภาระเลี้ยงดูลดลงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ผู้สูงอายุต้องช่วยเหลือตนเอง ต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศทุกด้านที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ผู้สูงอายุจะต้องแสวงหาความรู้ด้วยการเรียนรู้ที่ไม่หยุดนิ่ง ต้องมีการเพิ่มเติมความรู้ มีทักษะ และทัศนคติของการเรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตายจากบุคคลหรือสถาบันใดๆ โดยสามารถจะเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนต่างๆ อย่างมีระบบ หรือไม่มีระบบ โดยตั้งใจ หรือโดยบังเอิญก็ได้ จะต้องมีการเรียนการสอนวิชาความรู้ใหม่ตลอดเวลา เราเรียกว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถทำให้นักคนนั้นเกิดการพัฒนาด้านตนเอง และมีทัศนคติที่ดีทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปเป็นพื้นฐานเพื่อเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีการคิดวิเคราะห์ได้ตามหลักวิชาที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้วิธีการใช้งานอินเทอร์เน็ต เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตสำหรับคนทุกวัย จึงเป็น

สิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สูงอายุจะเรียนรู้วิธีการใช้งานของคอมพิวเตอร์ก่อนเป็นอันดับแรก แต่เท่าที่ผ่านมาในอดีต สังคมมักมองว่าผู้สูงอายุไม่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (สถาบันส่งเสริมและพัฒนาวัตกรรมการเรียนรู้, 2552)

ดังนั้น ความเหลื่อมล้ำไม่ทันเทคโนโลยีสารสนเทศ และความรู้ (Digital Divide) เป็นปัญหาสำคัญของในกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศได้ ซึ่งผู้สูงอายุที่มีความสามารถรับข้อมูลข่าวสารสารสนเทศได้ จะต้องมีการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ที่เปลี่ยนแปลง หากผู้สูงอายุสามารถใช้คอมพิวเตอร์ได้จะเกิดประโยชน์ ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในครอบครัว ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าสามารถพูดคุยและให้คำปรึกษาแนะนำแก่ลูกหลานได้ ในขณะเดียวกันผู้สูงอายุก็จะได้เรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ ช่วยให้ทันข่าว ทันโลก มีข้อมูลมากมาย ค้นหาได้รวดเร็ว โดยเป็นแหล่งความรู้และแหล่งความบันเทิง ช่วยเพิ่มประสบการณ์ชีวิต มีความสะดวกไม่ต้องเดินทาง อีกทั้งยังประหยัดเวลา และที่สำคัญช่วยให้ผู้สูงอายุปล่อยเวลาผ่านไปโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย ซึ่งการเรียนรู้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตไม่ใช่สิ่งไกลตัว สามารถเรียนรู้ได้ทุกเพศทุกวัย ทำให้ก้าวทันโลก เป็นคนทันสมัย และช่วยฝึกสมอง ฝึกความจำไว้ให้กับผู้สูงอายุเป็นการป้องกันโรคอัลไซเมอร์ได้อีกด้วย (ทศพนธ์ นรทัศน์, 2552, น. 15) นอกจากนี้ ปัญหาที่ผู้สูงอายุทั่วไปจะต้องประสบเมื่อถึงวัยชราก็คือ การหลงลืม ซึ่งวิธีการที่ให้ผู้สูงอายุมีการใช้งานสมองตลอดเวลา คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีผลต่อการเรียนรู้ การทำความเข้าใจ การรับรู้ มีทักษะ เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรม โดยผู้สูงอายุจะตั้งใจหรือเรียนรู้โดยบังเอิญก็ได้ จากการได้เรียนรู้จะส่งผลในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ผลอย่างเต็มศักยภาพ และต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตายตลอดชีวิต การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังสามารถเรียนรู้ได้จากจากบุคคลหรือสถาบันใดๆ ก็ได้ โดยเป็นการศึกษาหาความรู้และทักษะในเรื่องที่หลากหลายและต่อเนื่อง ไม่มีใครแก่เกินเรียน คนเราสามารถเรียนรู้ทันกันหมด และที่สำคัญต้องยึดความต้องการของผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลาง (อาชัญญา รัตนอุบล, สารีพันธ์ ศุภวรรณ, มนัสวาสน์ โกวิทยา, และ วีรเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, 2548, น. 13)

การส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถกระทำได้หลากหลายวิธีแต่การส่งเสริมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นวิธีการหนึ่งที่นิยมในปัจจุบัน โดยรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญด้านนี้ จึงได้กำหนดให้มีแผนการพัฒนาระบบสังคมแห่งความเท่าเทียมด้วย ICT พ.ศ. 2551-2553 เพื่อใช้เป็นแนวทาง และลดช่องว่างทางดิจิทัลให้กับผู้ด้อยโอกาสเพิ่มช่องทางให้ผู้ด้อยโอกาสคนพิการและผู้สูงอายุให้มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

การเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีเครื่องมือที่เรียกว่า คอมพิวเตอร์มาช่วยประกอบด้วย การเรียนรู้การใช้งานคอมพิวเตอร์จึงมีความสำคัญสำหรับผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก เนื่องจาก คอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือสำคัญในการเชื่อมต่อให้ผู้สูงอายุเข้าสู่โลกออนไลน์ของเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งปัจจุบันเป็นโลกยุคข้อมูลข่าวสาร (Information age) ดังนั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วที่สุดต้องเป็นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เต็มไปด้วยบริการที่หลากหลาย อันเป็นแหล่งสาระความรู้ ความบันเทิงแก่ผู้สูงอายุ ได้แก่ เว็บไซต์ต่างๆ ที่สามารถให้ข้อมูลทุกอย่างที่อยากรู้ (จนมีผู้กล่าวไว้ว่าเว็บไซต์คือห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในโลก) บริการรับ-ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การสืบค้นข้อมูลออนไลน์ การสนทนาออนไลน์ เป็นต้น ผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยีร่วมสมัย และได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ขนาดใหญ่ในโลกไซเบอร์ เพื่อเป็นการส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ตามรายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550 (Report on the 2007 survey of the older persons in Thailand) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบุว่า มีผู้สูงอายุร้อยละ 0.9 จากจำนวนผู้สูงอายุทั่วประเทศ รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นสัดส่วนน้อยที่สุด โดยรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากบุคคลต่างๆ มากที่สุดร้อยละ 59.6 รองลงมารับรู้จากโทรทัศน์ร้อยละ 57.4 และอันดับที่สามรับรู้จากหอกระจายข่าวร้อยละ 35.6 และยังมีลำดับการใช้อินเทอร์เน็ต/คอมพิวเตอร์ของผู้สูงอายุตามภาคต่างๆ จากมากไปหาน้อย คือ กรุงเทพมหานคร และภาคใต้มีอัตราเท่ากันคือร้อยละ 1.4 โดยมีภาคเหนือมาเป็นอันดับสองร้อยละ 1.1 ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) มาเป็นอันดับสาม ร้อยละ 0.9 และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นอันดับสุดท้าย ร้อยละ 0.5 (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1

อัตราผู้สูงอายุที่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

แหล่งข้อมูล	ทั่วราชอาณาจักร			กรุงเทพมหานคร	ปริมณฑล	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล					
หอกระจายข่าว	35.6	20.5	41.6	2.3	26.9	49.0	48.1	20.9
วิทยุ	32.8	34.3	32.3	30.7	33.7	37.6	30.1	33.1
โทรทัศน์	57.4	64.6	54.6	68.1	60.0	53.9	53.4	61.3
หนังสือพิมพ์ นิตยสาร	14.4	26.6	9.5	30.1	20.1	12.8	7.4	13.9
แผ่นพับ/ ใบปลิว	4.6	6.4	3.8	2.6	5.2	7.2	3.0	4.6
ป้ายประกาศ/ โปสเตอร์	5.1	6.2	4.6	2.5	5.7	7.8	3.3	6.0
อินเทอร์เน็ต/ คอมพิวเตอร์	0.9	1.6	0.6	1.4	0.9	1.1	0.5	1.4
บุคคลต่างๆ	59.6	48.1	64.2	27.2	56.1	65.6	66.4	61.3

ที่มา: “รายงานการสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2550,” โดย สำนักงานสถิติแห่งชาติ , 2551

จากข้อมูลที่น่าเสนอดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้สูงอายุมีน้อย ทำให้ผู้สูงวัยที่ห่างไกลเทคโนโลยีมักจะมีช่องว่างระหว่างตนเองกับบุตรหลาน ในขณะที่บุตรหลานใช้ชีวิตส่วนหนึ่งอยู่นอกจอคอมพิวเตอร์ ผู้สูงวัยในบ้านก็มักจะถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวเดียวดาย เพราะคุยกับลูกหลานเรื่องเทคโนโลยีไม่ได้ และเมื่อไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องด้วยได้แล้ว ก็ทำให้เกิดโรคซึมเศร้า เหงา เบื่อหน่าย และในที่สุดอาจจะไม่สบาย ผู้สูงวัยที่อยู่ในวัยเกษียณหรือผู้สูงวัยที่มีเวลารว่างจากการทำภารกิจหลักๆ และที่ไม่ได้มารวมกลุ่มกันกับคนวัยเดียวกันเพื่อเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตนี้ นอกจากจะไม่ได้พบเพื่อนใหม่ๆ ที่หลากหลายประสบการณ์ ไม่มีโอกาสคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ทำให้เหงา

เกิดความเครียดได้ จะทำให้ร่างกายอ่อนแอจิตใจห่อเหี่ยว ป่วยง่าย และจะทำให้ไม่กระฉับกระเฉง เป็นผู้สูงวัยที่มีสุขภาพไม่แข็งแรง ทำตัวให้เป็นภาระแก่บุตรหลาน โดยในแต่ละวันก็จะรอคอยว่าเมื่อไหร่ลูกหลานจะกลับมาบ้านเสียที เนื่องจากไม่การได้ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ทำให้เวลาในวันหนึ่งๆ นั้น หมดไปอย่างมีไร้คุณค่า

ในปัจจุบันและต่อไปในอนาคต มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน ข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถรับรู้ได้ด้วยความรวดเร็วโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คอมพิวเตอร์จึงเป็นสื่อกลางที่สำคัญ จากความสามารถของเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้มาผสมผสานกับ ข้อมูลข่าวสารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เข้าด้วยกัน ทำให้มีเว็บไซต์สำหรับเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ โดยความสามารถในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของเว็บไซต์มีมาก อาทิเช่น การส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์คุยกัน การแลกเปลี่ยนความรู้หรือข้อมูลที่ทันต่อโลกทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากได้มีโอกาสเปิดโลกกว้างผ่านทางอินเทอร์เน็ต การถ่ายภาพดิจิทัล และส่งภาพให้สมาชิกภายในครอบครัวดูผ่านทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น การใช้งานเว็บไซต์มีอยู่ 2 รูปแบบ คือ

1) ประเภทบริการข้อมูลข่าวสาร หรือ Information เป็นเว็บไซต์ผู้ใช้เป็นเพียงผู้เข้ามาอ่านข้อมูลในเว็บไซต์เพียงอย่างเดียว

2) ประเภทปฏิสัมพันธ์ หรือ Interactive เป็นเว็บไซต์ที่ผู้ใช้สามารถมีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหาได้ด้วยตนเอง จากเว็บไซต์เหล่านี้ ได้มีส่วนช่วยให้ผู้สูงอายุ ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่สั่งสมมา อันเป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) มาถ่ายทอดออกมาเป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ผ่านทางเว็บไซต์ โดยอาจอยู่ในรูปของความเห็น บทความ ตลอดจนข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบอื่น เช่น รูปภาพ วิดีทัศน์ (VDO Clip) ไฟล์เสียง (Audio Clip) เป็นต้น ซึ่งกระแสของเว็บไซต์รูปแบบใหม่ที่ผู้ใช้มีส่วนร่วมในการสร้างเนื้อหา ได้แก่ บล็อก (Blog) ถือเป็นเว็บไซต์อีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการความรู้ได้ดีมาก จนเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ผู้ใช้สามารถสร้างบล็อกส่วนตัว เป็นช่องทางในการนำเสนอความรู้ ความคิดเห็นของตนเองแล้ว บล็อกยังเป็นช่องทางให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากผู้ใช้ทุกเพศ ทุกวัยทั่วโลก และวิกิพีเดีย (Wikipedia) คือ สารานุกรมเสรีหลายภาษาบนอินเทอร์เน็ต ที่ทุกคนสามารถอ่านและปรับปรุงเพิ่มเติมเนื้อหา ซึ่งทำให้วิกิพีเดียกลายเป็นสารานุกรมที่ได้รับการแก้ไข รวบรวมและดูแลรักษาจากอาสาสมัครหลายแสนคนทั่วโลก ผู้สูงอายุที่มีความประสงค์จะถ่ายทอดผลงานทางวิชาการ ความรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ในรูปของบทความ หรือข้อเขียน ก็สามารถนำเข้าสู่ข้อมูลในเว็บไซต์วิกิพีเดียได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ รวมทั้งการต่อยอด แก้ไข เพิ่มเติมบทความ

ข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในเว็บไซต์จึงเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยอาจกล่าวได้ว่าบุคคลใดที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็วและถูกต้อง ก็สามารถสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง และสามารถพัฒนาชีวิตให้ดีขึ้น การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญในการกระตุ้นความตระหนักต่อค่านิยมและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยเฉพาะการได้รับข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ประกอบกับมีการพัฒนาเครื่องมือสื่อสาร พัฒนาระบบการสื่อสาร และพัฒนาศักยภาพการสื่อสารของบุคคลในชุมชนให้ก้าวทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุต่อไป

การส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์ในผู้สูงอายุ จำเป็นต้องใช้แนวคิดในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาเป็นแนวคิดและแนวทาง ซึ่งแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นแนวคิดที่มีผลต่อการเรียนรู้ การทำความเข้าใจ การรับรู้ มีทักษะ เจตคติ คุณธรรม และจริยธรรม โดยตั้งใจหรือโดยบังเอิญ ก็ได้ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตายตลอดชีวิต สถานที่เรียนรู้จากบุคคลหรือสถาบันใดๆ โดยสามารถจะเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนต่างๆ อย่างมีระบบ หรือไม่มีระบบ ที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีแรงจูงใจที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจนสามารถทำให้บุคคลนั้น เกิดการพัฒนาตนเอง ตลอดจนสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ได้อย่างมีความสุข ด้วยการเลือกเรียนรู้สิ่งที่ชอบและสนุกสนาน เรียนรู้ในเรื่องที่ต้องใช้ ความจำ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรู้เก่า และความชำนาญเก่า จะช่วยในเรื่องความจำได้ง่ายขึ้น ต้องเริ่มต้นที่ละน้อยแล้วค่อยๆ เพิ่มมาตรฐานขึ้นเรื่อยๆ มีความกระตือรือร้นรวมเพื่อน และกลุ่มการศึกษาเพื่อหาความรู้

ในอดีตยังไม่มีการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ ประกอบกับ ผู้สูงอายุที่อยู่ในชมรมผู้สูงอายุในเขตเมือง ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการเรียนรู้ และได้รับการส่งเสริมการใช้คอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุในเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร เนื่องจากชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน มีทั้งหมด 17 ชมรม และสถานที่ตั้งของชมรมอยู่ในเขตเมืองประกอบกับ สมาชิกของชมรมผู้สูงอายุจะมีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมกันเป็นประจำ และยังมีที่อยู่อาศัยอยู่ในเขตเมือง โดยศึกษาว่าผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการเรียนเพื่อใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์อย่างไร ความต้องการของผู้สูงอายุต่อความสนใจในการจัดโปรแกรมหลักสูตร การเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ และผู้สูงอายุมีข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการการเรียนคอมพิวเตอร์

อย่างไร จึงทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นและความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ : กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร”

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ : กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุต่อการจัดบริการการเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับผู้สูงอายุ

ขอบเขตในการศึกษา

1. ด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการ ทฤษฎีและแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต แนวคิดเทคโนโลยีสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ในผู้สูงอายุเพื่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แนวคิดการสร้างความเท่าเทียมกันทางสังคม แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ด้านประชากร

เป็นศึกษาความเห็นของผู้สูงอายุต่อการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ ศึกษาความต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์ และศึกษาข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการการเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับผู้สูงอายุจากผู้สูงอายุ ในชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีทั้งสิ้น 17 ชมรม จำนวน 1,192 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 289 คน เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุเขตบางขุนเทียน ได้ใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ หมายถึง ความเชื่อ ความเข้าใจของผู้สูงอายุ ที่แสดงออกโดยการพูดหรือการเขียน ที่มีต่อการเรียนคอมพิวเตอร์ในหลักการการเรียนรู้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ และปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้คอมพิวเตอร์

ความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ หมายถึง การที่ผู้สูงอายุมีความมุ่งหวังที่จะแสวงหาสติปัญญา และทักษะด้านการใช้คอมพิวเตอร์เพิ่มเติม โดยมีแรงจูงใจที่จะเรียนรู้จากบุคลากรผู้ทำการสอน วิธีการเรียนรู้ ด้านสถานที่สภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีแรงจูงใจต่อองค์การและหลักสูตรที่ดำเนินการสอน เพื่อเป็นปัจจัยตอบสนองให้ผู้สูงอายุสามารถเรียนรู้เพิ่มเติม นำความรู้ไปพัฒนาคุณภาพชีวิตได้เต็มศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะของผู้สูงอายุต่อการจัดบริการ หมายถึง แนวทางของผู้สูงอายุที่เสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นวิธีการในการจัดบริการด้านการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารผ่านทางอินเทอร์เน็ตและใช้คอมพิวเตอร์ได้อย่างเท่าเทียม ทั้งถึง และเป็นธรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ได้ทราบถึงความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์
2. ได้ทราบถึงความต้องการของผู้สูงอายุต่อการเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมหลักสูตรคอมพิวเตอร์
3. ได้ทราบถึงข้อเสนอแนะต่อการจัดบริการการเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับผู้สูงอายุ
4. ผลการศึกษาจะได้นำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การภาคเอกชน และภาคีเครือข่ายได้นำไปใช้ประโยชน์ในการจัดบริการการเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับผู้สูงอายุ